

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 50 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

O položaji.

Z Dunaja 15. aprila. [Izv. dop.]

Levičarji uže sami sprevidevajo, da s svojo toliko slavljeno zmago proti dispozičijskemu fondu so samo to dokazali, da znajo svoje ljudi o pravem času skupaj zbobnati. Pa navzlic vsemu trudu niso več kot 154 izmed 355 poslancev na svojo stran dobili in večina drž. zbora je še zmirom, kakeršna je bila, namreč avtonomistična.

Dogodek 13. aprila pa naj bode večini v poduk in svarilo, da jej je treba pripravljena in zmirom na mestu biti, kadar gre za principjalna politična vprašanja. Izostali poslanci zdaj dohajajo po izgubljeni bitki, a levičarji so dosegli košček svojega namena in zdaj jim nij mar, da je večina spet skupaj.

Kdor je včeraj in denes bil v zbornici, ta je videl, da je na desnej zdaj spet vse polno poslancev, od ustavovernih levičarjev pa se jih je po glasovanju mnogo domov odpeljalo, ker vedó, da te dni, ko gre za navadne budgetne točke, ne bode nikakšnega principjalnega vprašanja.

Kaj pa ministerstvo? Da bi odstopilo, tega niti misliti nij, kajti ono nij stavilo pri tej točki nikacega vprašanja zaupanja. Za to so denes glasovi o ministerskej krizi popolnem omolkneli in stvar teče naprej, kakor da bi se ničesar ne bilo zgodilo. Da, celo dobre nasledke utegne stvar za nas imeti.

Proti je tudi glasoval naš gorenjski rojak g. baron Schwegel, storil je menda iz „discipline“ in v obziru na kranjsko Apfalternovo stranko, ki ga je o svojem času volila. Kajti ne moremo si misliti, da bi on kot rojen Slovenec in bivši slovenski pisatelj mogel nas-

protovati narodnej ravnopravnosti in razvitku vsled tega tudi našega in njegovega slovenskega naroda, pristopivši k nemškim zagrizenim ljudem á la Herbst, Plener itd., tem zakletim sovražnikom slovenskega elementa. Sicer pa se čuje, da je Schwegljevo glasovanje slab vtis napravilo tako v vnanjem ministerstvu, kakor še višje gori. Denes se celo govori, da pojde g. baron Schwegel „na odpust“ in da namerava dalje časa na Gorenjskem živeti.

Spačenost ustavakov v državnem zboru

je od dné do dné večja in mora doseči skoro vrhunec, t. j. ustavaki morajo izgubiti — ako bodo tako nadaljevali — svojo moralično veljavo (če so jo kdaj imeli) pred vsem poštenim svetom in zlasti na najvišjem mestu. — Kakeršne reči slišimo zdaj iz državnega zbora, kjer bi se morala slišati sama gola resnica in pravica, to mora vznemiriti tudi najhladnejšega, najtreznejšega državljana. Kdaj se je prejšnja opozicija konservativnih Nemcev in Slovanov s takim orožjem borila? Kdaj so naši poslanci dragi (v dvojnem obziru) čas s tako puhlimi prisiljenimi in umetno skrpanimi debatami tratali? Kako more prejšnji zborniški predsednik, vodja ustavakov, tako blesti, da se na Kranjskem v prejšnjih časih nij slovensko govorilo? Kako lažnjiv je zopet izrek družega ustavaka, da vlada zatira na Kranjskem ustavoverstvo ali celo Nemštvo? Dežman, Kromer, Vesteneck res niso bili hvala Bogu pri lanskim volitvah zmagali, ali imeli so veliko minoriteto glasov, in od koga?

Skoro od samih uradnikov.

Živa duša nij vplivala pri zadnjih volitvah

na uradnike, naj bi za narodne poslance glasovali; zato so pa omenjeni propadli dobili morda 90% uradniških in komaj 10% meščanskih glasov. Ali bi morda ljubljanski nemškutarji zmagali pri volitvah v mestni zbor, ako bi jih uradništvo še precej krepko ne podpivalo? Zlobno je torej od nemških ustavakov, da vladi pred celim svetom take neistosti kvasijo in nas črnijo, kakor neprijatelje obstoječih postav ali celo sovražnike Nemcev in nemštva na Kranjskem. In to podtikati sedanjaj vladi, ki sestoji skoro iz zgolj Nemcev, ki bi z Nemci vred rada vladala in to še s takimi malo poštenimi elementi, kakor so v sedanjem državnem zboru, kaže veliko drzovitost te stranke, ki je bila nastala pod protekcijo bivše vlade žalibog tako močna. Ustavaška stranka, ki néma zaslonbe nikjer v ljudstvu, ki je samo zbog krivičnega volilnega reda in po protekciji ustavaško izrejenega uradništva še toliko močna tudi v sedanjem zboru, računni gotovo še na to, da pride zopet na krmilo. Ali to jej bode spodletelo, ona dela zdaj — vsaj tako upamo — račun brez krčmarja. Avstrija mora na pričetem poti sporazumljenja svojih narodov dalje korakati, ako se hoče obdržati in po malem zopet okrepčati. Ako vlada ne more s sedanjim državnim zborom izhajati, ne kaže jej nič družega, nego razpustiti ga in nove volitve razpisati. Izid novih volitev je pa uže naprej znan; kajti v Avstriji zadobi državni zbor vsled umetnega volilnega reda, po katerem so najvažnejši volilci v vladnih rokah, t. j. ogromno število vladnih organov, takošen obraz, kakoršnega si vlada ravno želi.

Pri novih volitvah mora torej polovica sedanjih opozicijskih ustavakov propasti.

Listek.

Nedelja v Kotoru.

Bilo je početkom marca, ko sem prvokrat potoval ob dalmatinskem obalu. Vse potovanje je prav zanimivo, polno izprememb in novih prizorov. Najbolje pa sem bil radovedon na slavno znano „Boko Kotorsko“, od koje sem uže preje veliko slišal in čital. Strahom in veseljem sem torej pričakoval znanega mostu „Punta d' Ostro“, kjer se nahaja v novejšem času meteorološka postaja. Strahom, ker je bilo morje nemirno in pri omenjenem nosu vihar najbolje razsaja; a veseljem, ker je ravno ondi vhod v Boko.

Toda moj strah je bil prazen in brez najmanjše zapreke smo prepluli nevarna vrata ter čez malo časa dospeli v Erceg novi (Castelluovo). Bil je ravno lep, spomladansk dan, v nedeljo dopoldne. Solnce se je prijazno sme-

jalo in popotnikovo oko je z veseljem opazovalo bliščeči kanal, stisnen mej strme, lepo obraščene bregove. Do Kotora se še trikrat zoži in ravno tolikrat razširi ter zavija na vse mogoče strani. Prva širina se zove „Baja di Teodo“, druga „zaliv rizanski“, a tretja „zaliv Kotorski“ v ožjem pomenu. Rizan je najstarejše mesto v Boki in po njem se je imenoval nekdanj ves kotorski zaliv „sinus Rhizonicus“. Imel je tudi svojega škofa, dokler ga niso Turki leta 1540. osvojili. Blizu Rizana je mestece Perast, ki je imelo nekdanj važno kupcijsko brodogradnjo. Tu je zadnja ožina in do Kotora imamo samo še pol ure. Tu postajajo bregovi vedno strmejši in višji. Visoke, skoro navpične stene se dvigajo kakor iz morja. Vse je golo in pusto, kakor pri nas le na onih pečinah, ki se dvigajo čez 2000 m. nad morjem. Po obeh straneh zaliva vodi precej dobra cesta v Kotor. Ob tej cesti pa je skoro nepretrgana vrsta hiš, ki se le tu pa tam združujejo v večjo gručo

in delajo tako trge Stolivo in Perčanj na desnej, a Orahovac in Dobrota na levej.

Ravno sem premišljeval, kako čaroben prizor je moral biti po noči 29. septembra leta 1842., ko je bil ves kanal v čast nadvojvode Franca Karla razsvetljen po brezštevilnih ognjih in lučicah, ko se zaliv še malo dalje odpre in mi sopotnik pokaže: evo Kotor! Jaz sem pegledal na pokazano stran, a nijsem mogel verovati, da bi Kotor res ondi ležal. Videl sem pač neke zidove in za njimi dva zvonika z nekoliko hišami, a vse to se mi je zdelo premalo. Tudi sem po svojem zemljevidu pričakoval, da leži Kotor v najzadnjem kotu zaliva, ondi, kjer se razprostira mala ravnica, počasi vzdigajoča se proti jugu. „Da — mi opomni sopotnik — ves svet se čudi, zakaj niso Kotora ondi stavili. Nekateri hočejo vedeti, da je prvotno mesto — „Ascrivium“ imenovano — v resnici ondi stalo, a da so ga Bolgari leta 867. razsuli in da so zato

Od novega čitalničnega odbora pa pričakujemo, da bode tudi za naprej delal po svoji moči v narodno vzbujajo, ter s tem pokazal, da Ptuj je naš in da mora ostati in še bolj narediti se slovansko mesto.

Domače stvari.

— (Gospod c. kr. finančni prokurator Kaltenegger in deželni uradnik kustos Dežman v disciplinarnej preiskavi?) Slišali smo, da je nemškutarski deželni odbor dejal necega uradnika v disciplinarno preiskavanje, ker ga ob času zadnjih volitev v kanceliji nij bilo, češ, da je ta čas najbrž za narodnjake agitiral. Gleiches Recht für Alle. Mislimo torej, da bomo skoro slišali, da sta tudi načelnik deželnega odbora, g. Kaltenegger, kot c. kr. finančni prokurator in ud deželnega odbora g. Dežman, kot tudi deželni uradnik, muzealni kustos, — v disciplinarno preiskavo dejana, ker tudi njiju nij bilo ob času zadnjih volitev v svojih kancelijah, temuč sta za nemške kandidate okolo agitirala. Zlasti gospoda Kalteneggerja je bilo vsa leta povsod po agitacijskih političnih potih najti, samo v njegovej prokuratorskej kanceliji prav malo. Komaj da je včasih pokukal vanjo! Kar je za jednega pravično, za družega nij krivično! Konsekvenca!

— („Ob er wohl gehen wird?!)“ Pod tem naslovom prinaša tukajšnji nemški organ naših Kalteneggerjev, Pirkerjev, Zhubrov in družih c. kr. uradnikov, udov kazinskega „konstitucionalnega društva“, 15. t. m. članek poln psovanja in zabavljanja na ministerskega predsednika in načelnika obstoječe vlade, grofa Taaffeja. Ravno tako prinaša tak članek prej ta dan. Pred malo dnevi so „Tagblattovci“ ljubljanskim uradniškim volilcem še pridigovali, da poznajo natanko intencije ministerskega predsednika, ki da so prav za prav tudi njihove ustavoverne. A denes hudo psujejo nanj, da je v državnem zboru govoril le „banale Phrasen“, da mora pred njim „der geduldigste Gegner die Geduld verlieren“, da minister Taaffe kaže „Missachtung der öffentlichen Meinung“, da mu manjka „takta in poznanja strank“, in emfatično v „Laib. Tagbl.“ kliče: „wie lange wird es noch dauern, bis Taaffe unter dem Jubel der liberalen Bevölkerung Oesterreichs von der Regierung zurücktritt.“ — Ali nij originalno, da takó piše zoper vlado javno priznani

šel za množico. Skozi mala starinska vrata pride se mimo glavne straže hitro na precej obširni trg, zbirališče vsega javnega življenja v Kotoru, ker vsakdo, kdor nema ravno stalnega posla v hiši, gré na trg, se sprehaja gori in doli, ter pogovarja se znanci. Od tega trga smo prišli po nekoliko ozkih in zakrivljenih ulicah na drugi trg pred stolno cerkev sv. Tripuna z dvema nejednakima zvonikoma. Stopil sem tudi jaz v cerkev, neprostočno, a zadosti lepo. Komaj sem se malo ogledal po njej, stopi na prižnico beli dominikanec in prične mnogoštevilnemu ljudstvu postno pridigo o papatu.

Mene je pa boljše zanimalo, kar mi je prijazen drug pripovedoval o mestnem patronu sv. Tripunu, kojega do tedaj niti po imenu nijsem poznal. Pravil mi je, da je bil ta mučenik iz prvih kristijanskih časov po rodu iz Apameje v Frigiji. L. 809 so si kupili pobožni Kotorčani njegovo truplo od Benečanov in si ga izvolili za svojega posebnega priprositelja.

organ političnega društva ljubljanskih c. kr. uradnikov?

— (Kranjska kmetijska družba) je spremenila § 27 svojih društvenih statuten tako, da osnuje tudi poseben oddelek za konjerejo. To preuredbo je potrdilo c. kr. poljedelsko ministerstvo.

— (Kranjski 7. lovski batalijon,) ki je uže od meseca julija 1878 v Hercegovini, se je denes v Dalmaciji vkrcal, ter pride prihodnjega tedna skozi Ljubljano na svojem potu v Wiener-Neustadt. Ta batalijon je jeden zadnjih, ki se vrnejo iz zasedenih dežel.

— (Občinska volitev.) V Raki, krškega okraja je voljen za župana T. Malenšek, za svetovalce pa M. Šiško, M. Metelko, J. Kotar in M. Cvelbar.

— (Z Dunaja) se nam piše: Češko akademsko društvo na Dunaji priredi soboto 17. aprila v cvetličnih dvoranah dunajskega vrtogradnega društva slavnostno akademijo na korist češkega narodnega gledališča. Program: I. 1. Förchtgott-Tovačovsky: Ruže, zbor. 2. Dvořák Anton: Trio G—mol igrajo gospici Šetrilova, Kampelikova in g. Tobiš. 3. Smetana Fr. Halek-ove večerne pesni a) Kdor ubira strune zlate, b) Ne kamnjajte nam prorokov, poje g. Josip Lev, član češkega narodnega gledališča. 4. Vrchlicky Jaroslav: Pantheon, deklamuje g. J. O. Hrázky. 5. Zamara Alfred: Grand duo brillante o „Rigoletta“ za dve harfi, igrata gospica Zamara in g. Alf. Zamara. 6. Isaurd: koloraturna arija iz opere: Loterijska srečka. 7. Konst. Jahoda: Zagorski zvonovi, zbor, dedican društvu „Sloveniji“. II. Koncert vojaške godbe. III. Ples. Pri tej akademiji sodelujejo tudi slovenski pevci. Začetek ob 8. uri. Vstopnice po 1 gld. 50 novč.

— (V Rogatci) je gorel Reherjev hram, česar se je krčmar Martin Lesjak toliko ustrašil, da je iz prvega nadstropja skočil in se smrtno pobil.

— (Ubojstva) na slovenskem Štajerji se množijo strahovito: v Smolincih št. Lenartskega okraja so ubili 70 letno žensko in jo na drevo obesili; v Breznici slov. bistriškega okraja so kmetskega fanta J. Kožuha zaklali; v Stopercih pa fanta Matija Kamenškaka ubili.

— (Iz Pekla) pri Poličanah je tamošnji župan odposlal prošnjo državnemu zboru, naj se ohrani 8letno šolanje. Poslanci se utegnejo vsi prestrašiti one prošnje iz „Pekla“, meni „Slov. Gosp.“, ki to poroča.

(Tu ima skoro vsaka vas svojega posebnega svetnika, o kojem nečejjo sosedje nič vedeti.) Praznik sv. Tripuna je 3. februarja. Obhajajo ga z veliko slavnostjo, zlasti društvo kotorskih mornarjev. Ti so uže od starih časov združeni v posebno bratovščino, ki ima svojega admirala, svoje kapitane, častnike itd. Bratovščini namen je bil, vzajemno si pomagati mej soboj, zlasti pa povzdigovati svečanost sv. Tripuna. Tri dni pred njegovim praznikom dignili so njegov prapor in pri tej priložnosti so imeli mornarji pravico zahtevati, da mestni sodniki pomilosté dva zločinca. Še vedno se je ohranilo mnogo te stare navade. Svetinje sv. Tripuna nosijo v sijajnej procesiji po mestu in celo v hiše, da jih ljudstvo poljublja. Na čast sv. Tripuna tudi plešejo izvanredni ples. Ta je nekako „kolo“, kojega pa vodijo samo moški, držeči se za žepne robce, a ne za roke. Ta ples je baje velika redkost našega veka.

(Konec prih.)

— (Jugoslovanska domača obrt.) Zagrebški profesor dr. Kršnjavi je te dni na Dunaji govoril v znanstvenem klubu o jugoslovanske obrti domačej. On trdi, da Slovenci némajo prave umeteljniške obrti v strogem pomenu besede, temuč imajo jo Bolgari, Srbi in Hrvatje. Pri prvih je uže bolj tovarniška. Jugoslovani imajo jako razširjeno zanimivo narodno tektoniko. Jugoslovanska hiša je zidana tako, kakeršna je bila videti ruska hiša na dunajskej razstavi. Keramika je sorodna dotičnim vstočnim delom, baš tako metalotehnika. Najbolj razširjeno je filigranno delo. V Turčiji prebivajoči Slovani so v tem delu posebno izurjeni ter so se tehnike priučili od orijentalcev. Na tej stroki najzanimivejša dela so lesena dela se srebrom vdellana, kakeršna delajo v Livnu. Najvažnija jugoslovanska domača obrt je tekstilna umetnost. O početku jugoslovanske domače obrtnije je govornik dejal, da izvira po Stanovej trditvi od nekega uralsko finskega naroda, ki je v 7. stoletji prisvojil si Bolgarijo ter si je potem prisvojil tudi ime in jezik Bolgarov. Bivši zdravnik perzijskega šaha, ki je bil navzočen pri tem predavanju, je dejal, da tudi v Perziji upliva jugoslovanska domača obrt in da tam pričenjajo celo bogato vezljane žepne rute rabiti. Neki obrst pa je dejal, da je Karel V. podaril tako žepno ruto nekemu dalmatinskemu velikašu, čegar rodbina jo še dandenes hrani.

Razne vesti.

* (Oživljeni obešenjak.) Včeraj smo poročali na tem mestu nezaslišano dogodbo, da je v Rabu na Ogerskem neki morilec Janez Takacs bil obešen, da je pa potlej, odrezan in kot mrtev v mrtvašnico prenesen, spet oživel. Denes se poroča, da je oživljeni obešenjak drug dan zjutraj umrl, in tako je Najvišji sodnik rešil vprašanje, katero so si posvetni sodniki stavili: kaj početi z njim, ki je, enkrat obešen, kazni dostal in vendar ne dostal? Obešenjak je še 24 ur po svojem slabem obešenju živel. Razburjenje v Rabu je bilo veliko, sodnija se je kar oddahnila, ko je Takacs umrl. Takacs je bil sicer surov dečak. Lani novembra meseca je zaklal dve ženski.

* (Cela rodbina umorjena.) V Visockem na Gališkem so dne 7. t. m. v noči magjarski kmetje umorili celo rodbino tamošnjega krčmarja. Sedem osob je bilo takoj mrtvih, 3 so pa tako ranjeni, da ne bodo okrevali. Uzrok zločinu nij znan.

* (Umorjen finančni stražnik.) Dne 10. t. m. so šli iz Eseneyja v Banatu patrolirat trije finančni stražniki v sosednjo občino Avrelhaz. Popoldan, ko so se vračali domov, se jim je pa naznanilo, da so zunaj vasi skriti ljudje, ki imajo tihotapskega tobaka soboj. Patrolja gré tja na zaznamovani kraj in najde res dosti kmetov zbranih. Komaj pa so jo ti opazili, hoteli so patroli pot zapreti, da bi ne mogla nazaj v vas. Vse tri finančne stražnike so kmetje podili v blizu tekočo Vego. Jeden, ki je znal plavati, rešil se je na drugi breg, drugi je sredi vode utonil, a tretji stražnik je posil kmete, naj mu ne storé nič žalega in naj mu dovolijo, da gre iz vode. Komaj je pa stopil na suho, padli so kmetje nádenj in ga ubili. Sodnija išče zdaj zločincev.

* (Potovanje na južni tečajnik.) V Rimu se je osnovala družba, da s pomočjo od laške vlade zagotovljene si podpore nabere toliko novecev, da bode priredila „antarktiško ekspedicijo“, ki bode meseca marca 1881 odšla na južni tečajnik in preiskala morja in dežele na južnem tečajniku. Potovanje bode trajalo tri leta. Razen več pomorskih častnikov gre s to ekspedicijo tudi več zdravnikov in natoroznancev.

* (Vse se izve.) Iz blagajne davkarije v Litomišlju je pred tremi leti zginilo 1800 gl. 60 kr. katere je moral davkar nadomestiti.

Kako lahko bi n. pr. na Koroškem, v Istri in na Štajerskem zmagalo več konservativnih poslancev, ako bi uradniki s to stranko glasovali, namesto s protivno, kakor so še pri zadnjih volitvah večinoma storili. Ako bode Taaffejeva vlada s presvitlim vladarjem vred pričeto porazumljenje narodov nadaljevala in z resno in trdno doslednostjo o pričetem smislu dalje delovala, koplje si spačeno in zagrizeno ustavoverstvo le samo sebi jamo, ako z navajanjem takih ničevih, izmišljenih in lažljivih razlogov oponira vladi, katera še ljubi in njeguje te ljudi in to stranko iz samega miroljubja in ljubezni do poštenega nemškega naroda v Avstriji, ki je zdaj žalibog po tako malo vrednih možeh v naši prestolnici tako slabo zastopan.

—e.

Iz državnega zbora.

K točki: „Osrednje vodstvo notranjega ministerstva“ je v četrtek govoril še specijalni poročevalec grof H. Clam-Martinic. Poročilo budgetnega odseka razdeluje on v tri točke: 1. Zdanja organizacija se ne more pridržati; 2. ali bi se ne dalo ščediti s spremembo v organizaciji, in 3. vladina inicijativa. Kar se tiče prve točke, o tej pravijo tudi centralisti, da se ne more ostati več pri zdajnji organizaciji. V organizmu se more samo dvoje razločevati: birokratska centralna uprava in na družbo naslanjajoča se ideja samouprave; obe sta si nasprotni, ker si obe mislita državo drugače. Birokratsko tolmačenje državnega pojma je pripeljalo do absolutizma. Ako pa je gotovo, da se v zdajnji upravi ne da ščediti, potem se lahko vpraša, je-li bi se ne dalo ščediti, ako se uprava izpremeni. Ležeče je pri tem samo na vladinej inicijativi.

Pri glasovanji o „Osrednjem vodstvu“ je zbornica sprejela po odsekovem predlogu odločenih 469.000 gld. v ordinariji in prešla k drugi točki: „Stroški za državno redarstvo“ s 120 000 gld.

Poslanec Kronawetter je zoper dovoljenje te vsote, ker ne ve, kaj se dela s temi novci, ki ne služijo v korist prebivalstvu, ki je zatirano ravno tako, kakor je bilo zatirano pod Metternichom. Potem se govornik obrača zoper svojo lastno stranko in reče, da nemštvo zlorabijo absolutistični centralisti, ki nebečejo nobene ustave, katerih liberalizem je samo lažiliberizem. Prebivalstvu se morajo dati vsaj one pravice, ki so mu zagotovljene v državnih osnovnih zakonih. Jedina politična pravica,

katero imajo nevolilci v Avstriji, je zborovanjska pravica. A kako vladni uradniki spoštujejo to pravico? Zakon sicer dovoljuje, da vladni komisar razpušča zborovanje ako se godi kaj protipostavnega, a ne dovoljuje, da se v pogovor diktatorno vmešava. Tako pa je bilo pod prejšnjimi ministerstvi, tako je zdaj in ostalo bode tudi tako. Trajna je samo ona vlada, ki spoštuje pravice prebivalstva. Kronawetter potem predlaga: Vlada naj zakone o društvi in zborovanjih, o varstvu osobne svobode, o hišnej pravici, o varstvu pismene tajnosti enakomerno rabi nasproti vsem razredom in stanovom prebivalstva v ustavnem smislu.“

Pri 4. točki: „Politična uprava v posamičnih deželah“ govori poslanec Lenz o zastavnicah. C. kr. zastavnice so za najubožnije prebivalstvo. Ker se pa nekateri sramujó iti vanje, obrnejo se do kakega mešetarja, kateri jim na blagó za visoke obresti posodi novcev. Lenz zahteva, da vlada osnuje podružnice zastavnic.

Grof Taaffe je pri tej priliki odgovoril, da je vse potrebno storil, da se bode takim mešetarjem, ki deró ubožno ljudstvo, stopilo na prste.

Zbornica je potem po odsekovih predlogih sprejela razen 4. točke tudi še druge tri, potem pa je sejo završila.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 16. aprila.

Oblačica, ki je bila vsled slučajne zmage ustavovercev dne 13. aprila zatemnila notranje obzorje naše politike, uže se je razpodila. Nič ministerske krize nij več. Taaffe ostane. Vsi protivni glasi ustavovernih novin so prazne želje. Položaj glede tega razjasnjuje naš dunajski dopis na čelu današnjega lista, prejet od zanesljive roke. Tudi „Vaterland“ pravi, da je cela stvar bolj sitna, nego važna. „N. fr. Pr.“, ki je bila prej ta dan vsa navdušena svoje zmage, jezi se uže v večernem listu 15. aprila, da „državni zbor tako zdravo budgetno debato nadaljuje, kakor da se ne bi nič zgodilo“. A „D Ztg.“ se uže sama iz sebe norca dela, da je mislila, da bode Taaffe odstopil. Pač pa pričakuje, da odstopijo Stremayr, Korb in Horst. — Mi tudi to upamo.

Vnanje države.

Iz Peterburga se piše, da so tam prijeli nekega mladega moža, z imenom Kvi-

jatkovskega, na katerega leti sum, da se je udeležil napada v cesarskej zimnej palači.

O knezu Gorčakovem se trdi, da ne bode več ozdravel. in da car misli uže na njegovega naslednika. V to svrhu se je baje posvetaval s svojim sinom, cesarjevičem naslednikom.

Italijanske novine poročajo, da je načrt za reformiranje laške milice uže dovršen. Po tem načrtu bode imela milica 1000 kompanij, 300 peških bataljonov in 100 artilerijskih kompanij. Bataljoni se bojo združevali v polke in brigade ter bodo imeli inena onih krajev, kjer so bili sestavljeni. Častniki bodo rezervisti, ki so stari uže 39 let.

Na Angleškem je bilo doslej voljenih 634 poslancev; mej temi je liberalcev 349, konservativcev 228 in Ircev 57. 19 volitev se še nij zvršilo. Liberalci imajo doslej nasproti združenim konservativcem in Ircom 57 glasov večine.

„Times“ poročajo: Nedvomno je, da je vlada sklenila takoj odstopiti. V malo dneh nastopi uže novo ministerstvo. Gladstona se sili, da bi prevzel on vodstvo. V Windzoru je vtorek ministerski svet, kateremu bode predsedovala kraljica.

Dopisi.

Iz Ptuja 14. aprila [Izv. dop.] Naša čitalnica je imela 4. t. m. svoj letni občni zbor. Reči se mora, da je naša čitalnica jedno tistih narodnih društev na spodnjem Štajerskem, katera svojo nalogo dobro izvršuje. V prek vsem neugodnim razmeram osnovala je v pretečenem letu jako mnogo lepih veselíc, katere so pri naših občutljivih nasprotnikih mnogo jeze proizročile. Imela pa je tudi mnogo tacih veselíc, katerih čisti dohodek je bil obrnen dobrodelnim namenom. V teku jednega leta dalo se je v taka namena 177 gld. — gotovo za Ptuj zadosti. — 12. t. m. konstituiral se je odbor ter obstoji iz sledečih gospodov: predsednik dr. A. Gregorič, podpredsednik M. Kaiser, blagajnik M. Planinšek, tajnik J. Urbanec, dalje odborniki gg.: dr. Ferjančič, J. Trstenjak, prof. Žitek in Jurca.

Prejšnji jako marljivi blagajnik gosp. J. Trstenjak imenovan je župnikom pri sv. Marjeti niže Ptuja. V njem izgubi naša čitalnica jednega najdelavnejših odbornikov. Sicer mu bode še vedno prilika dana za našo čitalnico delati, vsaj od sv. Marjete do Ptuja nij daleč, — zato ostane tudi dalje v odboru. — Omenim naj še, da napravijo čestilci omenjenega, povsod jako priljubljenega ter izvrstnega narodnjaka g. J. Trstenjaka 28. t. m. banket v prostorih tukajšnje čitalnice.

novo mesto radi večje varnosti prilepili pod steno, kjer še zdaj stoji“.

Tako sem se moral počasi privaditi na misel, da leži Kotor res na pokazanem mestu, čeravno nijsem mogel umeti, kako more na tako malem prostoru bivati do 3000 duš. Omenjena stena se dviga ravno nad Kotorom. Obrobljena je okolo in okolo z močnim zidom in vrhu nje stoji fort S. Giovanni, katerega so Benečani deloma popravili, deloma z nova pozidali. Takoj v začetku stene nad mestom stoji mala kapelica in dalje tu pa tam kaka trdnjavnica ali depót za strelivo. Pot do forta se neizrečeno zviža tja pa sem po steni, in pravijo, da vodi do forta 1900 stopnic. Na levi strani forta je mala zaseka v goro Pračište, ki je tako strma, da hudobni svet pripoveduje, kam raje skale na njej z verigami priklepati, da ne popadajo v mesto. Po tej gori vodi stari pot v Črno goro. Njena dolgost do črnogorske meje znaša še ne 7-9 kilometrov, a vendar ima 62 ovinkov do zadnjega telegrafskega kola na

avstrijskej zemlji, kojega moreš iz kanala prav dobro videti. Na desnej strani Kotora pa se zviža nova črnogorska cesta, pred kratkim do delana. Tudi ona ima strašno dolge in neštivilne ovinke, tako da se bode, dasi je zložna, malo rabila, ker je jako nepraktično in na dolgo izpeljana. Temena omenjenega pogorja so bila še snegom pokrita, a zdolaj na obalu je uže drevje cvélo.

Okolo tretje ure popoldne približali smo se počasi obali pred Kotorom in stopili na kopno. Velika množica ljudij je stala ob morji, ker prihod parnika in pošte je za vsa primorska mesta velik dogodek. Mej morjem in mestnim ozidjem razprostira se široki „quai“, nasajen z drevoredi in malim vrtom, ki mora nadomestovati velikomestne parke. V tem vrtu se nahaja pivarna in kavarna in jaz sem jo krenil naravnost tja. Pivo je bilo zoper moje pričakovanje dobro. V natakariji sem našel Slovenko iz Ljubljane in dobro mi je délo, da sem mogel tudi v Kotoru slovensko

govoriti. Kmalu začne godba svirati pred kavarno in jaz sem takoj izišel v „park“, da si ogledam Kotorški svet. Bilo je mnogo ljudstva zbranega, različne noše in tudi različne govorce, ker v Kotoru govore italijanski in srbski na isto sopo, v jednem in istem stavku. Zraven pa se je čulo tudi mnogo nemščine od vojakov, katerih je vse mrgolelo, zlasti častnikov in podčastnikov. Zraven teh je bilo tudi mnogo odlične gospode, meščanov in uradnikov vsake vrste. Nekateri so vodili svoje gospoje, a večidel se je krasni spol (ne da bi bil posebno „krasen“) sam zá-se sprehajal in radovedno oziral po neznanem tujci. Pripovedovali so mi, da nikjer ne vré tako vse na prosto, kakor ravno v Kotoru in da v Dubrovniku na pr. hodijo samo dekline godbo poslušat. Razlika, koja sem hitro opazil, je v Dalmaciji ta, da puši vse same cigarete, ker tu se dobiva skrivaj izvrstni turški tobak za majheno ceno.

Po muziki je vrelo vse v mesto. Jaz sem